

การบังคับใช้กฎหมาย ของ ก.ล.ต.

(เผยแพร่เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2568 ในคอลัมน์ “คุยกับ ก.ล.ต.” นสพ.กรุงเทพธุรกิจ)

โดย นายเอนก อยู่เย็น รองเลขาธิการ และโฆษก

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

เมื่อสัปดาห์ที่แล้ว ผมได้มีโอกาสอัปเดตการดำเนินการบังคับใช้กฎหมายของ ก.ล.ต. ให้สื่อมวลชนได้รับทราบความคืบหน้าในช่วง 4 เดือนแรกของปีนี้ครับ และในวันนั้นมีหลายคำถามที่เกี่ยวกับกระบวนการบังคับใช้กฎหมาย โดยเฉพาะเรื่อง “มาตรการลงโทษทางแพ่ง” ที่ผมคิดว่าน่าจะนำมาเล่าให้ทุกท่านได้ฟังกัน

ก่อนอื่นผมขอเล่าเรื่องการดำเนินการบังคับใช้กฎหมายกันก่อนนะครับ โดยในช่วง 4 เดือนที่ผ่านมา ก.ล.ต. ได้ดำเนินคดีอาญา โดยการกล่าวโทษผู้กระทำความผิดต่อกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ (บก.ปอศ.) รวม 7 คดี รวมทั้งดำเนินคดีโดยใช้มาตรการลงโทษทางแพ่ง โดยคณะกรรมการพิจารณามาตรการลงโทษทางแพ่ง (ค.ม.พ.) ได้กำหนดมาตรการลงโทษทางแพ่งกับผู้กระทำความผิด รวม 8 คดี โดยเป็นฐานความผิดการกระทำความผิดอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์ 7 คดี (การแพร่ข่าว/ข้อความเท็จ การสร้างราคา และการใช้ข้อมูลภายใน/การเปิดเผยข้อมูลภายใน) และแสดงข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้งในสาระสำคัญ 1 คดี

หากลองลึกไปในรายละเอียดแต่ละคดี ระยะเวลาในการดำเนินการแต่ละกรณีมีความแตกต่างกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับหลายปัจจัยครับ ไม่ว่าจะเป็นกระบวนการการหาพยานหลักฐาน ปริมาณข้อมูลที่ต้องพิจารณา และความซับซ้อนของการกระทำความผิด รวมทั้งการเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องชี้แจงแสดงพยานหลักฐานตามสิทธิอันพึงมี (Due Process of Law) เพื่อให้มั่นใจได้ว่าการบังคับใช้กฎหมายของ ก.ล.ต. มีความรอบคอบ รัดกุม และเป็นธรรมกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

ในช่วงที่ผ่านมาจะเห็นว่า หลายคดีสามารถดำเนินการได้รวดเร็ว ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลจากการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมาย ที่ ก.ล.ต. ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ทั้งการนำเทคโนโลยีมาใช้และการปรับกระบวนการให้กระชับมากขึ้น การปรับโครงสร้างองค์กรและเพิ่มบุคลากร รวมทั้งการทำงานร่วมกับตลาดหลักทรัพย์ฯ อย่างใกล้ชิด ซึ่งทำให้สามารถจัดการเคสได้เร็วขึ้น โดยที่ยังคงความรอบคอบ รัดกุม และเป็นธรรมกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

ทีนี้ก็มีถึงประเด็นที่ผมได้รับคำถามค่อนข้างมากและอยากรนำมาเล่าให้ฟังกัน คือ กระบวนการหรือขั้นตอนการดำเนินมาตรการลงโทษทางแพ่ง ซึ่งขอเล่าย้อนไปเล็กน้อยว่า มาตรการลงโทษทางแพ่ง คืออะไร

“มาตรการลงโทษทางแพ่ง” เป็นทางเลือกในการบังคับใช้กฎหมายนอกจากการดำเนินคดีอาญา โดยมาตรการลงโทษทางแพ่งจะใช้ได้กับความผิดเกี่ยวกับการกระทำความผิดอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขาย การบอกล่าวข้อความเท็จ การยินยอมให้บุคคลอื่นใช้บัญชีซื้อขาย และการไม่ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะกรรมการหรือผู้บริหาร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายให้รวดเร็วมากขึ้น โดยเริ่มนำมาใช้เมื่อปลายปี 2559 ตาม

พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2559 และต่อมาได้มีการนำมาใช้บังคับกับพระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561

การดำเนินการตามมาตรการลงโทษทางแพ่ง จะเริ่มเมื่อ ก.ล.ต. พบการกระทำผิดและเห็นควรใช้มาตรการลงโทษทางแพ่งกับผู้กระทำผิด จะเสนอให้ ค.ม.พ. (ซึ่งประกอบด้วย อัยการสูงสุด ปลัดกระทรวงการคลัง อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย และเลขาธิการ ก.ล.ต.) พิจารณาว่าสมควรใช้มาตรการลงโทษทางแพ่งกับผู้กระทำผิดหรือไม่ และลงโทษด้วยมาตรการใดบ้าง

มาตรการลงโทษทางแพ่ง มี 5 มาตรการ ได้แก่

1. ปรับทางแพ่ง
2. ชดใช้เงินเท่ากับผลประโยชน์ที่ได้รับหรือพึงได้รับจากการกระทำผิด
3. ห้ามเข้าซื้อขายหลักทรัพย์หรือสัญญาซื้อขายล่วงหน้าเป็นเวลาไม่เกิน 5 ปี / ห้ามเข้าซื้อขาย

สินทรัพย์ดิจิทัลหรือสัญญาซื้อขายล่วงหน้าที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ดิจิทัลเป็นเวลาไม่เกิน 5 ปี

4. ห้ามเป็นกรรมการหรือผู้บริหารของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์หรือบริษัทหลักทรัพย์เป็นเวลาไม่เกิน 10 ปี / ห้ามเป็นกรรมการหรือผู้บริหารของผู้เสนอขายโทเคนดิจิทัลหรือผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลเป็นเวลาไม่เกิน 10 ปี

5. ชดใช้ค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบให้กับ ก.ล.ต.

สำหรับเงินค่าปรับทางแพ่งและเงินค่าชดใช้คืนผลประโยชน์ที่ได้รับจากการกระทำผิด ที่ผู้กระทำผิดชำระแล้ว ก.ล.ต. จะนำส่งกระทรวงการคลังเป็นรายได้แผ่นดินครับ

เมื่อ ค.ม.พ. มีมติให้นำมาตรการลงโทษทางแพ่งมาใช้บังคับแล้ว หากผู้กระทำผิดยินยอมปฏิบัติตาม จะต้องตกลงทำบันทึกการยินยอมฯ ซึ่งที่ผ่านมาผู้กระทำความผิดส่วนใหญ่ยินยอมปฏิบัติตามมาตรการลงโทษทางแพ่งที่ ค.ม.พ. กำหนด ในกรณีนี้ ก.ล.ต. จะเปิดเผยข้อมูลไว้บนหน้าเว็บไซต์ ก.ล.ต. ในส่วนการบังคับใช้กฎหมาย

ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดไม่ยินยอมปฏิบัติตามมาตรการลงโทษทางแพ่งที่ ค.ม.พ. กำหนด ก.ล.ต. จะขอให้พนักงานอัยการดำเนินการฟ้องคดีผู้กระทำความผิดต่อศาลแพ่งในอัตราสูงสุดที่กฎหมายบัญญัติ และจะเผยแพร่ข่าว รวมทั้งเปิดเผยข้อมูลบนเว็บไซต์ ก.ล.ต. เมื่อศาลมีคำสั่งให้ใช้มาตรการลงโทษทางแพ่งแก่ผู้กระทำผิดแล้ว ซึ่งหากมีมาตรการห้ามเข้าซื้อขายหลักทรัพย์ฯ ห้ามเป็นกรรมการหรือผู้บริหารฯ การห้ามดังกล่าวจะมีผลนับตั้งแต่ศาลมีคำสั่งครับ

ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนข้อตกลงในบันทึกการยินยอมหรือคำพิพากษาของศาลที่ห้ามเข้าซื้อขายหลักทรัพย์ฯ หรือห้ามเป็นกรรมการหรือผู้บริหารฯ จะถือเป็นความผิดอาญาข้อหาใหม่ครับ

ตั้งแต่มีการดำเนินการตามมาตรการลงโทษทางแพ่ง มีคดีที่ ก.ล.ต. ยื่นฟ้องเพื่อให้ศาลแพ่งกำหนดมาตรการลงโทษทางแพ่ง มีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้ว จำนวน 6 คดี ศาลพิพากษาให้ ก.ล.ต. ชนงทั้ง 6 คดี โดยลงโทษและกำหนดมาตรการลงโทษทางแพ่งแก่จำเลยในอัตราสูงสุดตามที่กฎหมายกำหนดทุกคดี และอีก 15 คดี อยู่ระหว่างพิจารณาของศาล แบ่งเป็น 11 คดี อยู่ระหว่างพิจารณาของศาลชั้นต้น และ 4 คดี อยู่ระหว่างอุทธรณ์

(ทั้ง 4 คดี ศาลชั้นต้นพิพากษาให้ ก.ล.ต. ชนะคดี โดยลงโทษและกำหนดมาตรการลงโทษทางแพ่งแก่จำเลย ในอัตราสูงสุดตามที่กฎหมายกำหนด) สำหรับการใช้มาตรการลงโทษทางแพ่งจะสิ้นสุดที่ศาลอุทธรณ์ ซึ่งจะแตกต่างจากการดำเนินคดีอาญาที่สามารถถึงศาลฎีกา จึงทำให้การบังคับใช้กฎหมายโดยการใช้มาตรการลงโทษทางแพ่งจะมีความรวดเร็วกว่าคดีอาญาครับ

ผมขอยืนยันกับทุกท่านอีกครั้งครับว่า ในการทำหน้าที่ของ ก.ล.ต. เรายึดมั่นในหลักการและเอาจริงกับการบังคับใช้กฎหมายทุกกรณีอย่างรอบคอบ รัดกุม เชื่อถือได้ และเป็นธรรมกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย นอกจากนี้ ยังดำเนินการหลายด้านเพื่อลดโอกาสในการกระทำผิดหรือทุจริตให้น้อยลง เช่น การเน้นย้ำการทำหน้าที่ของผู้บริหาร ยกระดับบทบาทของกรรมการ และกรรมการอิสระ ในการดูแลป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำทุจริตในองค์กร รวมทั้งการยกระดับผู้ประกอบการวิชาชีพให้ทำหน้าที่อย่างมีอาชีพ เพื่อเสริมสร้างความน่าเชื่อถือให้ตลาดทุนไทยครับ
